

ਸਿਵਲ ਰਿੱਟ.

Before ਫਾਲਸ਼ਾ ਅਤੇ ਦੁਆ, ਜੇ.ਜੇ.

ਸਰਦਾਰ ਪ੍ਰਤਾਪ ਸਿੰਘ ਕੈਰੋਂ, ਪਟੀਸ਼ਨਰ

ਬਨਾਮ

ਸ. ਕਰਤਾਰ ਸਿੰਘ ਚੱਢਾ ਅਤੇ ਹੋਰ, ਜਵਾਬਦੇਹ

1957 ਦੀ ਸਿਵਲ ਰਿੱਟ ਨੰ. 1146.

ਲੋਕ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਤਾ ਐਕਟ (1951 ਦਾ XLIII)-ਸੈਕਸ਼ਨ 99-ਭ੍ਰਿਸ਼ਟ ਅਭਿਆਸਾਂ ਦੇ ਦੋਸ਼ਾਂ ਵਿੱਚ ਨਾਮਜ਼ਦ ਉਮੀਦਵਾਰਾਂ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਹੋਰ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਨੋਟਿਸ-ਕਦੋਂ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਹੈ-ਭਾਰਤ ਦਾ ਸੰਵਿਧਾਨ (1950)-ਆਰਟੀਕਲ 226-ਦੇ ਤਹਿਤ ਰਿੱਟ ਲਈ ਪਟੀਸ਼ਨ -ਹਾਈ ਕੋਰਟ, ਕੀ ਚੋਣ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਆਉਂਦੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਚੋਣ ਪਟੀਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਕੀਤੇ ਗਏ ਭ੍ਰਿਸ਼ਟ ਅਭਿਆਸਾਂ ਦੇ ਦੋਸ਼ਾਂ ਵਿੱਚ ਨਾਮਜ਼ਦ ਉਮੀਦਵਾਰਾਂ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਹੋਰ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਸ਼ੁਰੂ ਵਿੱਚ ਪਾਰਟੀਆਂ ਵਜੋਂ ਸ਼ਾਮਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਪਾਰਟੀਆਂ ਦੇ ਸਬੂਤਾਂ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਹੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਨੋਟਿਸ ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਦਾ ਸਵਾਲ ਹੈ। ਧਾਰਾ 99 ਦੇ ਤਹਿਤ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਸਹੀ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਧਾਰਾ 99 ਅਧੀਨ ਨੋਟਿਸ ਸਿਰਫ਼ ਉਦੋਂ ਹੀ ਸਬੰਧਤ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਦੋਂ ਚੋਣ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਵੱਲੋਂ ਚੋਣ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਇਹ ਨਿਸ਼ਚਿਤ ਸਿੱਟੇ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਇਹ ਵਿਅਕਤੀ ਭ੍ਰਿਸ਼ਟ ਅਭਿਆਸਾਂ ਦੇ ਦੋਸ਼ੀ ਸਨ।

ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕਾਨੂੰਨ ਦਾ ਇਰਾਦਾ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਪਾਰਟੀਆਂ ਦੇ ਸਬੂਤਾਂ ਦੇ ਅੰਤ 'ਤੇ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੁਆਰਾ ਸਥਿਤੀ ਦੀ ਸਮੀਖਿਆ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਹੈ। ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਚੋਣ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦੀ ਕਿਸਮਤ, ਅਤੇ ਸਫਲ ਉਮੀਦਵਾਰ ਦੀ ਕਿਸਮਤ, ਨਾ ਸਿਰਫ਼ ਭ੍ਰਿਸ਼ਟ ਅਭਿਆਸਾਂ ਦੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੋਸ਼ਾਂ 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਕਰੇਗੀ ਜੋ ਸਿੱਧੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਉਸ ਦੇ ਜਾਂ ਉਸ ਦੇ ਮਾਨਤਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਏਜੰਟਾਂ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਲਗਾਏ ਗਏ ਹਨ, ਸਗੋਂ ਹੋਰ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਲਗਾਏ ਗਏ ਭ੍ਰਿਸ਼ਟ ਅਭਿਆਸਾਂ ਦੇ ਦੋਸ਼ਾਂ 'ਤੇ ਵੀ ਨਿਰਭਰ ਕਰੇਗਾ। ਉਸ ਦੀ ਤਰਫ਼ੋਂ ਕੰਮ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਅਜਿਹੇ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੂੰ, ਹਾਲਾਂਕਿ, ਧਾਰਾ 99(1)(a) (ii) ਦੇ ਤਹਿਤ ਉਦੋਂ ਤੱਕ ਨਾਮ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਨੋਟਿਸ ਅਤੇ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਨੂੰ ਲੜਨ ਅਤੇ ਪ੍ਰੋਵਿਸੋ ਦੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਆਪਣਾ ਬਚਾਅ ਕਰਨ ਦਾ ਮੌਕਾ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਮੰਨਣਾ ਨਿਆਂ-ਸ਼ਾਸਤਰ ਦੇ ਬੁਨਿਆਦੀ ਸਿਧਾਂਤ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਹੋਵੇਗੀ ਕਿ ਧਾਰਾ 98 ਵਿੱਚ ਪਹਿਲਾਂ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਤਰੀਕਿਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਸੇ ਇੱਕ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਮੁੱਖ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ ਧਾਰਾ 99 ਦੇ ਅਧੀਨ ਨਾਮਜ਼ਦ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਵਿਰੁੱਧ ਨਿਸ਼ਚਿਤ ਨਤੀਜੇ ਦਿੱਤੇ ਜਾਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ।

ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਧਾਰਾ 99 ਦੀ ਵਿਵਸਥਾ ਦੇ ਤਹਿਤ ਨੋਟਿਸ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਅਜਿਹਾ ਕੋਰਸ ਬੇਤੁਕਾ ਨਤੀਜਾ ਕੱਢ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਭ੍ਰਿਸ਼ਟ ਅਭਿਆਸਾਂ ਦੇ ਦੋਸ਼ ਸਾਬਤ ਹੋਣ ਅਤੇ ਧਾਰਾ 98 ਦੇ ਤਹਿਤ ਸਫਲ ਉਮੀਦਵਾਰ ਦੀ ਚੋਣ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਦਾ ਐਲਾਨ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਧਾਰਾ 99 ਦੇ ਤਹਿਤ ਨਾਮਜ਼ਦ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਨੋਟਿਸ ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਅਤੇ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ ਗਏ ਗਵਾਹਾਂ ਦੀ ਹੋਰ ਪੁੱਛਗਿੱਛ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਦੁਆਰਾ ਆਪਣੇ ਬਚਾਅ ਵਿਚ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ ਗਏ ਕਿਸੇ ਵੀ ਗਵਾਹ ਦੀ ਪੁੱਛਗਿੱਛ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਇਸ ਸਿੱਟੇ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚਦੇ ਹਨ ਕਿ ਦੋਸ਼ਾਂ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਉਹ ਆਖਰਕਾਰ ਸਾਬਤ ਨਹੀਂ ਹੋਏ ਸਨ, ਅਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਉਸੇ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੁਆਰਾ ਵਿਰੋਧੀ ਫੈਸਲੇ ਹੋਣਗੇ।

ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਹ ਸਿਧਾਂਤਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਗਲਤ ਹੈ ਕਿ ਕੋਈ ਵੀ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਸਿਰਫ਼ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਹੀ ਬੁਲਾਵੇ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿਰੁੱਧ ਦੋਸ਼ ਲਾਏ ਗਏ ਹਨ ਅਤੇ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਵੱਲੋਂ ਦੋਸ਼ ਸਾਬਤ ਹੋਣ ਬਾਰੇ ਨਿਸ਼ਚਤ ਖੋਜ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਸੁਣਵਾਈ ਕਰਨ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇ। ਧਾਰਾ 98 ਅਤੇ 99 ਦਾ ਇਰਾਦਾ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦਾ ਸੈਕਸ਼ਨ 98 ਦੇ ਅਧੀਨ ਚੋਣ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦਾ ਇੱਕ ਜਾਂ ਦੂਜੇ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਅੰਤਮ ਆਦੇਸ਼, ਅਤੇ ਧਾਰਾ 99 ਅਧੀਨ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਚੋਣਾਂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਭ੍ਰਿਸ਼ਟ ਅਭਿਆਸਾਂ ਦੇ ਦੋਸ਼ੀ ਵਜੋਂ ਨਾਮਜ਼ਦ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਨਾਲੇ ਨਾਲ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਅਤੇ ਇਹ ਕਿ ਜੇਕਰ ਧਾਰਾ 99 ਦੇ ਤਹਿਤ ਭ੍ਰਿਸ਼ਟ ਅਭਿਆਸਾਂ ਲਈ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਉਣ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦਾ ਚੋਣ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦੀ ਕਿਸਮਤ 'ਤੇ ਕੋਈ ਅਸਰ ਪੈਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਭ੍ਰਿਸ਼ਟਾਚਾਰ ਦੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਦੋਸ਼ਾਂ 'ਤੇ ਮੁੱਖ ਚੋਣ ਪਟੀਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਵੀ ਨਤੀਜੇ ਉਦੋਂ ਹੀ ਦਿੱਤੇ ਜਾ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਧਾਰਾ 99 ਤਹਿਤ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਧਿਰਾਂ ਨੂੰ ਸੁਣਿਆ ਗਿਆ ਹੈ।

ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਆਰਟੀਕਲ 226 ਦੇ ਤਹਿਤ ਇੱਕ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ 'ਤੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੂੰ ਚੋਣ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦੇ ਲੰਬਿਤ ਹੋਣ ਦੌਰਾਨ ਦਖਲ ਨਹੀਂ ਦੇਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਅਤੇ ਚੋਣ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਆਉਂਦੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨ ਦਾ ਕੰਮ ਆਪਣੇ ਆਪ 'ਤੇ ਲੈਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

ਭਾਰਤ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਨੁਛੇਦ 226 ਅਤੇ 227 ਦੇ ਅਧੀਨ ਪਟੀਸ਼ਨ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਬੇਨਤੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਕਿ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ 26 ਅਕਤੂਬਰ, 1957 ਨੂੰ ਸਰਟੀਫਿਕੇਟ, ਮੈਂਡਮਸ ਜਾਂ ਕੋਈ ਹੋਰ ਰਿੱਟ, ਆਦੇਸ਼ ਜਾਂ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ। ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਨੂੰ ਨੋਟਿਸ ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਦਾ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੰਦੇ ਹੋਏ।

ਐਚ., ਐਸ. ਦੋਆਬੀਆ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਲਈ।

ਐਚ.ਐਲ. ਸਿਬਲ ਅਤੇ ਐਸ.ਐਸ. ਬੇਦੀ, ਜਵਾਬ ਦੇਣ ਵਾਲਿਆਂ ਲਈ।

ਆਰਡਰ

ਫਾਲਸ਼ਾ, ਜੇ. ਇਹ ਦੋ ਪਟੀਸ਼ਨਾਂ (ਸਿਵਲ ਰਿੱਟ ਨੰ. 1146 ਆਫ਼ 1957 ਅਤੇ 166 ਆਫ਼ 1958) ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਹਾਲਾਤਾਂ ਵਿੱਚ ਸਰਦਾਰ ਪ੍ਰਤਾਪ ਸਿੰਘ ਕੈਰੋ, ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ, ਪੰਜਾਬ, ਅਤੇ ਸਰਦਾਰ ਦਲਜੀਤ ਸਿੰਘ ਵੱਲੋਂ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 226 ਅਤੇ 227 ਅਧੀਨ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਹਨ।, ਐਮ.ਪੀ.

ਮਈ, 1955 ਵਿੱਚ, ਹੁਸ਼ਿਆਰਪੁਰ ਹਲਕੇ ਵਿੱਚ ਪੈਦਾ ਹੋਈ ਪੰਜਾਬ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੀ ਇੱਕ ਖਾਲੀ ਥਾਂ ਨੂੰ ਭਰਨ ਲਈ ਜ਼ਿਮਨੀ ਚੋਣ ਹੋਈ। ਪੰਜ ਉਮੀਦਵਾਰਾਂ ਨੇ ਨਾਮਜ਼ਦਗੀ ਪੱਤਰ ਦਾਖਲ ਕੀਤੇ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਦੋ ਸਮੇਂ ਸਿਰ ਵਾਪਸ ਲੈ ਗਏ ਅਤੇ ਪੋਲਿੰਗ ਵਾਲੇ ਦਿਨ ਮੁਕਾਬਲਾ ਅਮਰ ਸਿੰਘ, ਬਲਬੀਰ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਕਰਤਾਰ ਸਿੰਘ ਵਿਚਕਾਰ ਸੀ। ਅਮਰ ਸਿੰਘ ਨੇ ਚੋਣ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਵਿਧੀਵਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਚੁਣੇ ਗਏ ਐਲਾਨੇ ਗਏ।

ਜੁਲਾਈ, 1955 ਵਿੱਚ, ਬਲਬੀਰ ਸਿੰਘ, ਜੋ ਕਿ ਚੋਣਾਂ ਵਿੱਚ ਦੂਜੇ ਨੰਬਰ 'ਤੇ ਰਿਹਾ ਸੀ, ਨੇ ਅਮਰ ਸਿੰਘ ਦੀ ਚੋਣ ਨੂੰ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਆਧਾਰਾਂ 'ਤੇ ਚੁਣੌਤੀ ਦੇਣ ਲਈ ਇੱਕ ਚੋਣ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਭ੍ਰਿਸ਼ਟਾਚਾਰ ਦੇ ਕਈ ਦੋਸ਼ ਸਨ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕੁਝ ਮੌਜੂਦਾ ਪਟੀਸ਼ਨਰਾਂ ਦੇ ਨਾਂ ਸ਼ਾਮਲ ਸਨ।

ਚੋਣ ਪਟੀਸ਼ਨ, ਜਿਸਦਾ ਫੈਸਲਾ 1951 ਦੇ ਪੀਪਲ ਐਕਟ ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਸੀ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਇਹ 1956 ਵਿੱਚ ਸੋਧੇ ਜਾਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਖੜ੍ਹਾ ਸੀ, ਸ਼੍ਰੀ ਕਰਤਾਰ ਸਿੰਘ ਚੱਢਾ ਵਾਲੇ ਚੋਣ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਆਈ ਸੀ। ਚੇਅਰਮੈਨ ਅਤੇ ਸ਼੍ਰੀ ਡੀ.ਡੀ.ਸੇਠ ਅਤੇ ਸ਼੍ਰੀ ਬਦਰੀ ਪ੍ਰਸ਼ਾਦ ਪੁਰੀ ਮੈਂਬਰ। ਐਕਟ ਦੇ ਸੰਬੰਧਿਤ ਉਪਬੰਧ ਪੜ੍ਹਦੇ ਹਨ-

"98. ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦਾ ਫੈਸਲਾ।-ਚੋਣ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਸਮਾਪਤੀ 'ਤੇ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਇੱਕ ਹੁਕਮ ਦੇਵੇਗਾ-

(a) ਚੋਣ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰਨਾ; ਜਾਂ

(b) ਵਾਪਸ ਆਏ ਉਮੀਦਵਾਰ ਦੀ ਚੋਣ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਦਾ ਐਲਾਨ ਕਰਨਾ; ਜਾਂ

(c) ਵਾਪਸ ਪਰਤੇ ਉਮੀਦਵਾਰ ਦੀ ਚੋਣ ਨੂੰ ਅਯੋਗ ਕਰਾਰ ਦੇਣਾ ਅਤੇ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਜਾਂ ਕਿਸੇ

ਹੋਰ ਉਮੀਦਵਾਰ ਨੂੰ ਸਹੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਚੁਣਿਆ ਗਿਆ ਹੈ; ਜਾਂ

(d) ਚੋਣ ਨੂੰ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਰੱਦ ਕਰਨ ਦਾ ਐਲਾਨ ਕਰਨਾ।

99. ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਹੋਰ ਹੁਕਮ:

(1) ਧਾਰਾ 98 ਅਧੀਨ ਹੁਕਮ ਦੇਣ ਸਮੇਂ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਵੀ ਹੁਕਮ ਦੇਵੇਗਾ-

(A ਜਿੱਥੇ ਚੋਣਾਂ ਦੌਰਾਨ ਕੀਤੇ ਗਏ ਕਿਸੇ ਭ੍ਰਿਸ਼ਟ ਜਾਂ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਅਭਿਆਸ ਦੀ ਪਟੀਸ਼ਨ

ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਦੋਸ਼ ਲਗਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਰਿਕਾਰਡਿੰਗ-

(i) ਇਹ ਪਤਾ ਲਗਾਉਣਾ ਕਿ ਕੀ ਕੋਈ ਭ੍ਰਿਸ਼ਟ ਜਾਂ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਅਭਿਆਸ ਚੋਣ ਦੇ ਕਿਸੇ

ਉਮੀਦਵਾਰ ਜਾਂ ਉਸਦੇ ਏਜੰਟ ਦੁਆਰਾ, ਜਾਂ ਉਸ ਦੀ ਮਿਲੀਭੁਗਤ ਨਾਲ, ਅਤੇ ਉਸ ਭ੍ਰਿਸ਼ਟ

ਜਾਂ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਨਾਲ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਜਾਂ ਸਾਬਤ ਨਹੀਂ ਹੋਇਆ ਹੈ।

ਅਭਿਆਸ; ਅਤੇ

(ii) ਸਾਰੇ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੇ ਨਾਮ, ਜੇਕਰ ਕੋਈ ਹੈ, ਜੋ ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਭ੍ਰਿਸ਼ਟ ਜਾਂ ਗੈਰ-

ਕਾਨੂੰਨੀ ਅਭਿਆਸ ਅਤੇ ਉਸ ਅਭਿਆਸ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਲਈ ਦੋਸ਼ੀ ਸਾਬਤ ਹੋਏ ਹਨ,

ਅਜਿਹੀਆਂ ਸਿਫਾਰਸ਼ਾਂ ਦੇ ਨਾਲ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਸੋਚ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਬਣਾਉਣ ਲਈ

ਉਚਿਤ

ਧਾਰਾ 141 ਤੋਂ 143 ਦੇ ਤਹਿਤ ਕਿਸੇ ਵੀ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਕਿਸੇ ਵੀ ਅਯੋਗਤਾ ਤੋਂ ਛੋਟ ਜੋ ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਇਸ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਕੀਤੀ ਹੈ; ਅਤੇ

(B) ਭੁਗਤਾਨ ਯੋਗ ਲਾਗਤਾਂ ਦੀ ਕੁੱਲ ਰਕਮ ਨੂੰ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨਾ, ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨਾ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੁਆਰਾ ਅਤੇ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਲਾਗਤਾਂ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ;

ਬਸ਼ਰਤ ਕਿ ਧਾਰਾ (ਏ) ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (ii) ਅਧੀਨ ਆਰਡਰ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦਾ ਨਾਮ ਨਹੀਂ ਲਿਆ ਜਾਵੇਗਾ - ਬਿਨਾਂ-

(A) ਉਸ ਨੂੰ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਪੇਸ਼ ਹੋਣ ਅਤੇ ਕਾਰਨ ਦਿਖਾਉਣ ਲਈ ਨੋਟਿਸ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਉਸ ਦਾ ਨਾਂ ਕਿਉਂ ਨਾ ਲਿਆ ਜਾਵੇ; ਅਤੇ

(B) ਜੇਕਰ ਉਹ ਨੋਟਿਸ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਪੇਸ਼ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਉਸ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਵੀ ਗਵਾਹ ਤੋਂ ਜਿਰਹਾ ਕਰਨ ਦਾ ਮੌਕਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਜਿਸਦੀ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੁਆਰਾ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਪੁੱਛਗਿੱਛ ਕੀਤੀ ਜਾ ਚੁੱਕੀ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਗਵਾਹੀ ਦਿੱਤੀ ਹੈ, ਆਪਣੇ ਬਚਾਅ ਵਿਚ ਗਵਾਹੀ ਮੰਗਣ ਅਤੇ ਸੁਣਵਾਈ ਦਾ ਮੌਕਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

ਮੌਜੂਦਾ ਕੇਸ ਵਿੱਚ, ਕਿਉਂਕਿ ਮੌਜੂਦਾ ਦੋ ਪਟੀਸ਼ਨਰਾਂ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਸਫਲ ਉਮੀਦਵਾਰ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਹੋਰ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਵੀ ਭ੍ਰਿਸ਼ਟ ਅਭਿਆਸਾਂ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਆਚਰਣ ਦੇ ਦੋਸ਼ ਲਗਾਏ ਗਏ ਸਨ, ਸਬੂਤ ਦੇ ਅੰਤ ਵਿੱਚ ਸਵਾਲ ਉੱਠਿਆ ਸੀ। ਧਾਰਾ 99 ਦੇ ਸੰਬੰਧਤ ਭਾਗਾਂ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਪਾਰਟੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਕਿਉਂਕਿ, ਜੇਕਰ ਚੋਣ ਪਟੀਸ਼ਨ 'ਤੇ ਮੁੱਖ ਫੈਸਲੇ ਵਿਚ ਇਹ ਪਾਇਆ ਜਾਣਾ ਸੀ ਕਿ ਸਫਲ ਉਮੀਦਵਾਰ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਹੋਰ ਵਿਅਕਤੀਆਂ 'ਤੇ ਲਗਾਏ ਗਏ ਦੋਸ਼ ਸਥਾਪਿਤ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਨ, ਤਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਨਾਂ ਦਰਜ ਕੀਤੇ ਜਾਣੇ ਸਨ। ਧਾਰਾ 99(1) (a) (ii) ਦੇ ਤਹਿਤ, ਅਤੇ, ਉਹ

ਨੋਟਿਸ ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਅਤੇ ਗਵਾਹਾਂ ਤੋਂ ਪੁੱਛਗਿੱਛ ਕਰਨ ਦੇ ਮੌਕੇ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਆਪਣੇ ਖਾਤੇ 'ਤੇ ਬਚਾਅ ਪੱਖ ਦੇ ਸਬੂਤ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਦੇ ਮੌਕੇ ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਹੀ ਅਜਿਹਾ ਨਾਮ ਦਿੱਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਣ ਲਈ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੇ ਚੇਅਰਮੈਨ ਨੇ 26 ਅਕਤੂਬਰ, 1957 ਦੇ ਇੱਕ ਲੰਬੇ ਹੁਕਮ ਵਿੱਚ ਦੋ ਮੌਜੂਦਾ ਪਟੀਸ਼ਨਰਾਂ ਅਤੇ ਹਰੀ ਸਿੰਘ ਨਾਮ ਦੇ ਇੱਕ ਤੀਜੇ ਵਿਅਕਤੀ ਵਿਰੁੱਧ ਲਗਾਏ ਗਏ ਦੋਸ਼ਾਂ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਸਾਰੇ ਸਬੂਤਾਂ ਦੀ ਸਮੀਖਿਆ ਕੀਤੀ ਹੈ ਅਤੇ ਆਈ. ਇਸ ਸਿੱਟੇ 'ਤੇ ਕਿ ਦੋਸ਼ ਸਥਾਪਿਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਨ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ, ਧਾਰਾ 99 ਦੇ ਤਹਿਤ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਵੀ ਨੋਟਿਸ ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਈ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਉਸੇ ਮਿਤੀ ਦੇ ਕੁਝ ਸੰਖੇਪ ਆਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਸ੍ਰੀ ਡੀ.ਡੀ. ਸੇਠ, ਇਸ ਸਿੱਟੇ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚੇ ਕਿ ਜਦੋਂ ਕਿ ਹਰੀ ਸਿੰਘ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਕੁਝ ਵੀ ਸਥਾਪਿਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਸਰਦਾਰ ਪ੍ਰਤਾਪ ਸਿੰਘ ਕੈਰੋ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਲਗਾਏ ਗਏ ਦੋਸ਼ਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਅਤੇ ਇੱਕ ਹੋਰ ਦੋਸ਼ਾਂ ਦੇ ਇੱਕ ਹਿੱਸੇ ਨੂੰ, ਸਰਦਾਰ ਦਲਜੀਤ ਸਿੰਘ ਉੱਤੇ ਲਗਾਏ ਗਏ ਦੋਸ਼ਾਂ ਦੇ ਨਾਲ, ਹੋਰ ਵਿਚਾਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਸੀ, ਅਤੇ ਉਸਨੇ ਇਸ ਮੁੱਦੇ ਨੂੰ ਹੱਲ ਕਰਨ ਦਾ ਆਦੇਸ਼ ਦਿੱਤਾ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੋਸ਼ਾਂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਦੋ ਪਟੀਸ਼ਨਰਾਂ ਨੂੰ ਨੋਟਿਸ। ਤੀਜੇ ਮੈਂਬਰ ਸ੍ਰੀ ਬਦਰੀ ਪਰਸ਼ਾਦ ਪੁਰੀ ਨੇ ਸ੍ਰੀ ਡੀ.ਡੀ. ਸੇਠ. ਬਹੁਗਿਣਤੀ ਦਾ ਫੈਸਲਾ, ਜੋ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦਾ ਹੁਕਮ ਬਣ ਗਿਆ, ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਇਹਨਾਂ ਖਾਸ ਮਾਮਲਿਆਂ ਬਾਰੇ ਪਟੀਸ਼ਨਰਾਂ ਨੂੰ ਨੋਟਿਸ ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਲਈ ਸੀ। ਇਹ ਉਹ ਹੁਕਮ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸਥਾਈ ਪਟੀਸ਼ਨਾਂ ਵਿੱਚ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ, ਜੋ ਦਸੰਬਰ, 1957 ਅਤੇ ਜਨਵਰੀ 1958 ਦੇ ਸ਼ੁਰੂ ਵਿੱਚ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਸਨ, ਅਤੇ ਚੋਣ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਵੱਲੋਂ ਪਟੀਸ਼ਨਾਂ ਦੇ ਦਾਖਲੇ 'ਤੇ ਕਾਰਵਾਈ 'ਤੇ ਰੋਕ ਦੇ ਹੁਕਮ ਦਿੱਤੇ ਜਾਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਇਹ ਮੰਦਭਾਗਾ ਹੈ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਲਿਆ ਹੈ। ਸੁਣਵਾਈ ਲਈ ਲਗਭਗ ਇੱਕ ਸਾਲ ਦਾ ਸਮਾਂ ਹੈ, ਅਤੇ ਮਈ, 1955 ਵਿੱਚ ਹੋਈਆਂ ਚੋਣਾਂ ਤੋਂ ਪੈਦਾ ਹੋਏ ਮਾਮਲੇ, ਅਕਤੂਬਰ, 1958 ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਹੋਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ।

ਪਟੀਸ਼ਨਰਾਂ ਦੇ ਵਕੀਲ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਸੀ ਕਿ ਧਾਰਾ 99 ਦੇ ਤਹਿਤ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਨੋਟਿਸ ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਦਾ ਹੁਕਮ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਸੀ, ਕਿਉਂਕਿ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੁਆਰਾ ਕੋਈ ਖੋਜ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਕਿ ਉਹ ਭ੍ਰਿਸ਼ਟ ਅਭਿਆਸਾਂ ਲਈ ਦੋਸ਼ੀ ਸਨ, ਅਤੇ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਨੂੰ ਸਿਰਫ਼ ਨੋਟਿਸ ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਦਾ ਕੋਈ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਕਿ ਇੱਕ ਮੁੱਢਲਾ ਮਾਮਲਾ ਸਾਹਮਣੇ ਆਇਆ ਸੀ ਜਿਸ ਦੀ ਹੋਰ ਜਾਂਚ ਦੀ ਲੋੜ ਸੀ। ਇਸ ਸਬੰਧ ਵਿਚ ਉਸਨੇ ਅਮਜਦ ਅਲੀ ਬਨਾਮ ਅਸਾਮ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਫੈਸਲੇ 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ।

ਪਹਿਲਾ ਨੁਕਤਾ ਵਿਦਵਾਨ ਬੀ ਸੀ ਬਰੂਆ ਅਤੇ ਹੋਰਾਂ ਦੁਆਰਾ ਉਠਾਇਆ ਗਿਆ (1)। ਉਸ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਚੋਣ ਪਟੀਸ਼ਨ ਵਿੱਚ, ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਨੇ ਸਫਲ ਉਮੀਦਵਾਰ ਦੀ ਚੋਣ ਨੂੰ ਟਾਲਣ ਦੀ ਪ੍ਰਾਰਥਨਾ ਕਰਨ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਕੁਝ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਨੋਟਿਸ ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਲਈ ਕਾਰਨ ਦਿਖਾਉਣ ਲਈ ਅਰਜ਼ੀ ਦਿੱਤੀ ਸੀ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਨਾਮ ਚੋਣ ਕਮਿਸ਼ਨ ਦੇ ਹੁਕਮ ਵਿੱਚ ਕਿਉਂ ਨਾ ਲਿਆ ਜਾਵੇ। ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਨੇ ਭ੍ਰਿਸ਼ਟ ਪ੍ਰਥਾਵਾਂ ਦੇ ਦੋਸ਼ੀ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਨੋਟਿਸ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਸਨ ਅਤੇ ਪਟੀਸ਼ਨ ਵਿਚ ਹੋਰ ਧਿਰਾਂ ਨੂੰ ਜਵਾਬਦੇਹ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਹਨਾਂ ਹਾਲਾਤਾਂ ਵਿੱਚ ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਉਹ ਵਿਅਕਤੀ 'ਉਮੀਦਵਾਰ' ਦੀ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਆਉਂਦੇ ਜਾਂ ਚੋਣ ਲੜ ਰਹੇ ਸਨ ਅਤੇ, ਇਸ ਲਈ, ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਧਾਰਾ ਦੇ ਅਰਥਾਂ ਵਿੱਚ, ਚੋਣ ਨੂੰ ਪਾਸੇ ਰੱਖਣ ਦੀ ਪਟੀਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਧਿਰ ਨਹੀਂ ਬਣਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਸੀ। 82, ਅਤੇ ਇਹ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਸਮਾਪਤੀ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਹੀ ਸੀ ਕਿ ਧਾਰਾ 99 ਦੇ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਦੇ ਅਰਥਾਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਅਜਿਹੇ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਨੋਟਿਸ ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਦਾ ਸਵਾਲ ਪੈਦਾ ਹੋਇਆ, ਬਸ਼ਰਤੇ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀ ਸਮੱਗਰੀ 'ਤੇ ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਕਿ ਉਹ ਅਜਿਹੇ ਅਪਰਾਧ ਲਈ ਦੋਸ਼ੀ ਪਾਏ ਗਏ ਸਨ। - ਵਿਗਾੜਨ ਦੇ ਅਭਿਆਸ।

ਮੈਨੂੰ ਇਸ ਫੈਸਲੇ ਤੋਂ ਹੁਣ ਤੱਕ ਵੱਖਰਾ ਹੋਣ ਦਾ ਕੋਈ ਕਾਰਨ ਨਹੀਂ ਦਿਸਦਾ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਮੰਨਦਾ ਹੈ ਕਿ ਚੋਣ ਪਟੀਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਕੀਤੇ ਗਏ ਭ੍ਰਿਸ਼ਟ ਅਭਿਆਸਾਂ ਦੇ ਦੋਸ਼ਾਂ ਵਿੱਚ ਨਾਮਜ਼ਦ ਉਮੀਦਵਾਰਾਂ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਹੋਰ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਸ਼ੁਰੂ ਵਿੱਚ ਪਾਰਟੀਆਂ ਵਜੋਂ ਪੇਸ਼ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਸਿਰਫ਼ ਪਾਰਟੀਆਂ ਦੇ ਸਬੂਤਾਂ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਇਹ ਸਿੱਟਾ ਨਿਕਲਦਾ ਹੈ ਕਿ

ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਧਾਰਾ 99 ਤਹਿਤ ਨੋਟਿਸ ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਦਾ ਸਵਾਲ ਪੈਦਾ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਜੇਕਰ, ਹਾਲਾਂਕਿ, ਫੈਸਲੇ ਦਾ ਇਰਾਦਾ ਇਸ ਤੋਂ ਵੀ ਅੱਗੇ ਜਾਣਾ ਸੀ, ਅਤੇ ਧਾਰਾ 99 ਦੇ ਤਹਿਤ ਉਸ ਨੋਟਿਸ ਨੂੰ ਰੱਖਣ ਲਈ ਚੋਣ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੁਆਰਾ ਚੋਣ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਹੀ ਸਬੰਧਤ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਸੀ, ਅਤੇ ਇਹ ਨਿਸ਼ਚਿਤ ਸਿੱਟੇ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਇਹ ਵਿਅਕਤੀ ਭ੍ਰਿਸ਼ਟ ਅਭਿਆਸਾਂ ਦਾ ਦੋਸ਼ੀ ਸੀ, ਮੈਂ ਸਤਿਕਾਰ ਨਾਲ, ਇਸ ਨਾਲ ਸਹਿਮਤ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ।

ਕਾਨੂੰਨ ਦਾ ਇਰਾਦਾ ਜੋ ਮੈਨੂੰ ਜਾਪਦਾ ਹੈ ਉਹ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਪਾਰਟੀਆਂ ਦੇ ਸਬੂਤਾਂ ਦੇ ਸਿੱਟੇ 'ਤੇ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੁਆਰਾ ਸਥਿਤੀ ਦੀ ਸਮੀਖਿਆ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਹੈ, ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਚੋਣ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦੀ ਕਿਸਮਤ, ਅਤੇ ਸਫਲ ਉਮੀਦਵਾਰ ਦੀ ਕਿਸਮਤ ਨਿਰਭਰ ਨਹੀਂ ਕਰੇਗੀ। ਸਿਰਫ਼ ਭ੍ਰਿਸ਼ਟ ਅਭਿਆਸਾਂ ਦੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੋਸ਼ਾਂ 'ਤੇ ਜੋ ਸਿੱਧੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਆਪਣੇ ਜਾਂ ਉਸਦੇ ਮਾਨਤਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਏਜੰਟਾਂ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਲਗਾਏ ਗਏ ਹਨ, ਪਰ ਨਾਲ ਹੀ ਉਹਨਾਂ ਹੋਰ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਕੀਤੇ ਗਏ ਭ੍ਰਿਸ਼ਟ ਅਭਿਆਸਾਂ ਦੇ ਦੋਸ਼ਾਂ 'ਤੇ ਵੀ ਜੋ ਉਸਦੀ ਤਰਫ਼ੋਂ ਕੰਮ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ। ਅਜਿਹੇ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੂੰ, ਹਾਲਾਂਕਿ, ਧਾਰਾ 99(1)(ਏ) (ii) ਦੇ ਤਹਿਤ ਉਦੋਂ ਤੱਕ ਨਾਮ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਨੋਟਿਸ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਅਤੇ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਨੂੰ ਲੜਨ ਅਤੇ ਪ੍ਰੋਵਿਸਿਓ ਦੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਆਪਣਾ ਬਚਾਅ ਕਰਨ ਦਾ ਮੌਕਾ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ। . ਮੈਨੂੰ ਜਾਪਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਨਿਆਂ ਸ਼ਾਸਤਰ ਦੇ ਇੱਕ ਬੁਨਿਆਦੀ ਸਿਧਾਂਤ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਨਿਸ਼ਚਤ ਖੋਜਾਂ ਦਿੱਤੀਆਂ ਜਾਣੀਆਂ ਚਾਹੀਦੀਆਂ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਤਰੀਕਿਆਂ ਨਾਲ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਮੁੱਖ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ ਧਾਰਾ 99 ਦੇ ਤਹਿਤ ਨਾਮ ਦਿੱਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਧਾਰਾ 98 ਵਿਚ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਇਸ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਕਿ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਧਾਰਾ 99 ਦੇ ਪ੍ਰਵਾਧਾਨ ਦੇ ਤਹਿਤ ਨੋਟਿਸ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਅਜਿਹਾ ਕੋਰਸ ਬੇਤੁਕਾ ਨਤੀਜਾ ਲਿਆ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਭ੍ਰਿਸ਼ਟ ਅਭਿਆਸਾਂ ਦੇ ਦੋਸ਼ ਸਾਬਤ ਹੋਣ ਅਤੇ ਧਾਰਾ 98 ਦੇ ਤਹਿਤ ਸਫਲ ਉਮੀਦਵਾਰ ਦੀ ਚੋਣ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਦਾ ਐਲਾਨ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ. , ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ, ਧਾਰਾ 99 ਦੇ ਤਹਿਤ ਨਾਮਜ਼ਦ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਨੋਟਿਸ ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਅਤੇ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ ਗਏ ਗਵਾਹਾਂ ਦੀ ਹੋਰ ਪੁੱਛਗਿੱਛ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਦੁਆਰਾ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ ਗਏ ਕਿਸੇ ਵੀ ਗਵਾਹ ਦੀ ਪੁੱਛਗਿੱਛ ਤੋਂ ਬਾਅਦ

ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਬਚਾਅ ਵਿਚ, ਇਸ ਸਿੱਟੇ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚੇ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਦੋਸ਼ ਸਾਬਤ ਨਹੀਂ ਹੋਏ, ਅਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਉਸੇ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੁਆਰਾ ਵਿਰੋਧੀ ਫੈਸਲੇ ਹੋਣਗੇ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਮਾਨਸਿਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਗਲਤ ਹੈ

ਮੈਨੂੰ ਸਿਧਾਂਤਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇਹ ਜਾਪਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕਿਸੇ ਵੀ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਨੂੰ ਸਿਰਫ਼ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਹੀ ਬੁਲਾਇਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿਰੁੱਧ ਦੋਸ਼ ਲਾਏ ਗਏ ਹਨ ਅਤੇ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੁਆਰਾ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਇੱਕ ਨਿਸ਼ਚਿਤ ਖੋਜ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਸੁਣਵਾਈ ਕਰਨ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦੇਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਕਿ ਦੋਸ਼ ਸਾਬਤ ਹੋ ਗਏ ਹਨ। . ਮੈਨੂੰ ਇਹ ਬਿਲਕੁਲ ਸਪੱਸ਼ਟ ਜਾਪਦਾ ਹੈ ਕਿ ਧਾਰਾ 98 ਅਤੇ 99 ਦਾ ਇਰਾਦਾ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦਾ ਸੈਕਸ਼ਨ 98 ਦੇ ਤਹਿਤ ਚੋਣ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦਾ ਕਿਸੇ ਨਾ ਕਿਸੇ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨਾ ਅਤੇ ਧਾਰਾ 99 ਦੇ ਅਧੀਨ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਕਿਸੇ ਵੀ ਆਦੇਸ਼, ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਦੋਸ਼ੀ ਕਰਾਰ ਦੇਣਾ। ਚੋਣਾਂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਭ੍ਰਿਸ਼ਟ ਪ੍ਰਥਾਵਾਂ ਨੂੰ ਨਾਲੋ-ਨਾਲ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਅਤੇ ਇਹ ਕਿ ਜੇਕਰ ਧਾਰਾ 99 ਦੇ ਤਹਿਤ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਭ੍ਰਿਸ਼ਟ ਅਭਿਆਸਾਂ ਲਈ ਦੋਸ਼ੀ ਵਜੋਂ ਨਾਮਜ਼ਦ ਕਰਨ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦਾ ਚੋਣ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦੀ ਕਿਸਮਤ 'ਤੇ ਕੋਈ ਅਸਰ ਪੈਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਨਤੀਜੇ ਵੀ ਭ੍ਰਿਸ਼ਟਾਚਾਰ ਦੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਦੋਸ਼ਾਂ 'ਤੇ ਮੁੱਖ ਚੋਣ ਪਟੀਸ਼ਨ ਧਾਰਾ 99 ਦੇ ਅਧੀਨ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਧਿਰਾਂ ਦੀ ਸੁਣਵਾਈ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਹੀ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਸੰਭਾਵਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਅਜਿਹੇ ਕੇਸ ਹੋ ਸਕਦੇ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚ ਚੋਣ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦੀ ਕਿਸਮਤ ਨਾਮਕਰਨ ਜਾਂ ਹੋਰ- ਭ੍ਰਿਸ਼ਟ ਅਭਿਆਸਾਂ ਦੇ ਦੋਸ਼ੀ ਹੋਣ ਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਸਮਝਦਾਰੀ, ਪਰ ਅਜਿਹੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਵੀ ਮੈਨੂੰ ਇਹ ਕਹਿਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਬਿਹਤਰ ਹੋਵੇਗਾ ਜੇਕਰ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇ ਜਿਵੇਂ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ

ਉੱਪਰ ਇਹਨਾਂ ਹਾਲਾਤਾਂ ਵਿੱਚ ਮੈਨੂੰ ਜਾਪਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜੇਕਰ ਅਸੀਂ ਉਹਨਾਂ ਅਧਾਰਾਂ ਵਿੱਚ ਜਾਵਾਂਗੇ ਜਿਹਨਾਂ 'ਤੇ ਮੌਜੂਦਾ ਪਟੀਸ਼ਨਾਂ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਗੁਣਾਂ ਦੇ ਅਧਾਰ 'ਤੇ ਹਨ, ਤਾਂ ਅਸੀਂ ਚੋਣ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੇ ਕਾਰਜਾਂ ਨੂੰ ਹੜੱਪ ਰਹੇ ਹਾਂ ਅਤੇ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਉਹਨਾਂ ਮਾਮਲਿਆਂ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨ ਲਈ ਲੈ ਜਾਵਾਂਗੇ ਜੋ ਅਜੇ ਤੱਕ ਅਨਿਸ਼ਚਿਤ ਹਨ, ਅਤੇ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਲਈ

ਜਿਸ ਨੂੰ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦਾ ਗਠਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਯਕੀਨਨ ਸਵਾਲ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਨਿਸ਼ਚਿਤ ਹੈ

ਤੱਥਾਂ ਦੇ ਦੋਸ਼, ਜੇਕਰ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਇੱਕ ਕ੍ਰਿਸਟ ਅਭਿਆਸ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਹੋਵੇਗਾ ਜਾਂ ਨਹੀਂ, ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 226 ਦੇ ਅਧੀਨ ਇੱਕ ਪਟੀਸ਼ਨ 'ਤੇ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਜਦੋਂ ਕਿ ਮੁਥਮ, ਸੀ.ਜੇ. ਅਤੇ ਮੁਖਰਜੀ, ਜੇ., ਮੁਹੰਮਦ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਚੋਣ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦੇ ਲੰਬਿਤ ਪਏ ਸਨ। ਇਬਰਾਹਿਮ ਬਨਾਮ ਇਲੈਕਸ਼ਨ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ, ਲਖਨਊ, ਅਤੇ ਹੋਰ (1), ਪਰ, ਉਸ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਵਿਦਵਾਨ ਜੱਜਾਂ ਦੇ ਵਿਚਾਰਾਂ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ, ਮੈਂ ਨਹੀਂ ਸਮਝਦਾ ਕਿ ਇਹ ਇੱਕ ਅਜਿਹਾ ਅਭਿਆਸ ਹੈ ਜਿਸਦੀ ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਪਾਲਣਾ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਚੋਣ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦੇ ਲੰਬਿਤ ਹੋਣ ਦੌਰਾਨ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਦਖਲ ਦੇਣਾ ਅਤੇ ਚੋਣ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਵਿਚਲੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨ ਦਾ ਕੰਮ ਆਪਣੇ ਆਪ 'ਤੇ ਲੈਣਾ। ਅਜਿਹੇ ਹਾਲਾਤਾਂ ਵਿੱਚ, ਮੈਂ ਸਮਝਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਸਾਡੇ ਲਈ ਇਹ ਬਿਹਤਰ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿ ਅਸੀਂ ਕੁਝ ਵੀ ਨਾ ਕਹੀਏ ਜਿਸ ਨੂੰ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੁਆਰਾ ਮੁੱਖ ਚੋਣ ਪਟੀਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਆਪਣੇ ਫੈਸਲੇ ਦਾ ਪੱਖਪਾਤ ਕਰਨ ਜਾਂ ਇਸਦੇ ਪੱਖਪਾਤ ਵਜੋਂ ਲਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

ਮੌਜੂਦਾ ਪਟੀਸ਼ਨਰਾਂ ਨੂੰ ਨੋਟਿਸ ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਦੇ ਹੁਕਮ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਮਾਮਲਿਆਂ ਬਾਰੇ ਫੈਸਲਾ। ਨਤੀਜਾ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਮੈਂ ਖਰਚਿਆਂ ਦੇ ਨਾਲ ਦੋਵਾਂ ਪਟੀਸ਼ਨਾਂ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿਆਂਗਾ। ਵਕੀਲ ਦੀ ਫੀਸ ਰੁ. ਹਰੇਕ ਵਿੱਚ 100

ਕੇਸ.

DUA, J.- ਮੈਂ ਸਹਿਮਤ ਹਾਂ।

ਬੀ.ਆਰ.ਟੀ.

ਡਿਸਕਲੇਮਰ:— ਸਥਾਨਕ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਅਨੁਵਾਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਨਿਰਣਾ ਕੇਵਲ ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ਾਂ ਲਈ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਆਪਣੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਸਮਝਣ ਤੱਕ ਹੀ ਸੀਮਤ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਦਾ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਇਸਤੇਮਾਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਸਾਰੇ ਵਿਹਾਰਕ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰਤ ਮੰਤਵਾਂ ਲਈ, ਨਿਆਂ ਨਿਰਣੇ ਦਾ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਸੰਸਕਰਣ ਪ੍ਰਮਾਣਿਕ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਅਮਲ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਇਸ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।

ਵਿਕਾਸ ਸ਼ਰਮਾ

ਟਰਾਂਸਲੇਟਰ